

قیمت طلای سیاه برای دومین هفته متوالی کاهش یافت | اثر مبهم صلح تجاری بر نفت

با وجود امضای فاز اول توافق تجاری بین چین و آمریکا، کاهش نگرانی‌ها از تنش‌های منطقه‌ای در کنار برآوردها از مازاد عرضه در بازار نفت، قیمت‌ها را هفته گذشته برای دومین هفته متوالی در مسیر کاهشی قرار داد.

مذاکرات بیش از یکساله پکن و واشنگتن برای حل اختلافات تجاری بالاخره به نتیجه اولیه رسید و فاز اول توافق هفته گذشته بین دو کشور امضا شد، این مهم‌ترین خبر بازارها در هفته گذشته بود. با این حال این واقعه به رشد اندک قیمت‌ها در دو روز پایانی هفته گذشته منجر شد و نتوانست موجب بازدهی مثبت هفتگی طلای سیاه شود. بهای نفت خام آمریکا هفته گذشته نیم دلار معادل ۹/۰ درصد کاهش یافت و در پایان معاملات روز جمعه به حدود ۵۸/۵ دلار بر بشکه رسید. اما نفت برنت که تحت‌تاثیر توافق تجاری رشد بیشتری را به ثبت رسانده بود، با افت هفتگی کمتری مواجه شد. قیمت این نفت شاخص در طول هفته گذشته حدود ۱۰ سنت کاهش یافت و در پایان معاملات روی ۶۴/۸۵ دلار بر بشکه ایستاد. این دومین افت هفتگی قیمت نفت بود؛ در هفته پیش از آن نیز به دنبال کاهش نگرانی‌ها از تنش‌های منطقه‌ای

قیمت نفت حدود ۸ درصد افت قیمت هفتگی را به ثبت رسانده بود. اما به غیر از امضای توافق تجاری و کاهش ریسک‌های ژئوپلیتیک، انتشار گزارش‌هایی از جمله گزارش ماهانه آژانس بین‌المللی انرژی در کنار انتشار آمار افزایش موجودی انبارهای فرآورده‌های نفتی آمریکا که بر احتمال بازگشت مازاد عرضه به بازار تاکید می‌کردند، بر افت قیمت‌ها اثرگذار بودند.

کاهش ریسک‌های ژئوپلیتیک

هفته گذشته مصادف بود با کاهش نگرانی‌ها از ریسک‌های ژئوپلیتیک و بازگشت آرامش به بازار نفت. در هفته پیش از آن به دنبال اقدام تروریستی آمریکا که به شهادت سردار سپهد قاسم سلیمانی منجر شد، نگرانی از افزایش تنش‌های منطقه‌ای اوج گرفت، از این رو قیمت نفت به سطوح زمان حمله پهپادی به تاسیسات نفتی آرامکو در حدود ۴ ماه پیش نزدیک شد. پاسخ موشکی ایران به برخی از پایگاه‌های نظامی آمریکا در خاک عراق، زمان اوج‌گیری نگرانی‌ها از تنش‌های منطقه‌ای و رخ دادن یک رویارویی نظامی بین دو کشور بود که به رسیدن قیمت نفت به نزدیکی ۷۲ دلار بر بشکه در صبح روز چهارشنبه ۱۸ دی‌ماه منجر شد. این تلقی وجود داشت که یک تقابل مستقیم نه تنها می‌تواند تهدیدی برای عبور و مرور روزانه حدود ۲۰ میلیون بشکه نفت و فرآورده‌های نفتی از تنگه هرمز باشد، بلکه امنیت عرضه کشورهای منطقه چون عراق، عربستان و ایران نیز مورد تهدید قرار خواهد گرفت. با این حال اعلام مواضع نرم آمریکا در برابر حمله موشکی ایران این تلقی را ایجاد کرد که قرار نیست یک درگیری نظامی در منطقه رخ دهد، از این رو قیمت نفت در مسیر کاهشی قرار گرفت و در هفته منتهی به ۱۰ ژانویه مصادف با ۲۰ دی با ۸ درصد بازدهی منفی بزرگ‌ترین افت هفتگی نفت طی ۶ ماه رقم خورد.

کاهش نگرانی‌ها از تنش‌های منطقه‌ای موجب شد افت قیمت نفت در هفته گذشته ادامه یابد. در این میان برخی تحلیل‌ها از احتمال بازگشت مازاد عرضه و همچنین کاهش اثرگذاری ریسک‌های ژئوپلیتیک بر قیمت نفت بر ضعف بازار دامن زد. آژانس بین‌المللی انرژی یکی از مراکزی بود که بر کاهش اثرگذاری ریسک‌های ژئوپلیتیک نسبت به گذشته در بازار نفت تاکید کرد. آن‌طور که در آخرین گزارش ماهانه این سازمان از بازار نفت تاکید شده است، «افزایش تولید نفت از کشورهای غیر اوپک به رهبری آمریکا» و همچنین وجود «انبارهای مملو از نفت در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)» به بازار نفت کمک می‌کند که بیش از گذشته شوک‌ها و تنش‌های سیاسی مانند تنش میان

آمریکا و ایران را تحمل کند.

باوجود اینکه خطر افزایش تنش بین ایران و آمریکا رفع شده است، اما ریسک‌های ژئوپلیتیک دیگری بازار نفت را همچنان تهدید می‌کند. آن‌طور که رویترز گزارش می‌دهد، یک منبع آگاه در شرکت ملی نفت لیبی از توقف صادرات نفت از پایانه‌های شرق و مرکز این کشور به دستور فرمانده ارتش ملی لیبی، خلیفه حفتر خبر داده است. این به معنای از دست رفتن ۸۰۰ هزار بشکه از عرضه حدود یک میلیون بشکه‌ای نفت لیبی است. در صورت تداوم قطع صادرات نفت لیبی از این پایانه‌ها، نفت هفته معاملاتی را با رشد قیمت آغاز خواهد کرد.

مازاد عرضه در بازار نفت

آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی می‌کند که رشد تولید کشورهای غیرعضو اوپک در سال ۲۰۱۹ و سال جاری به ترتیب ۲ و ۱ / ۲ میلیون بشکه در روز باشد. این درحالی است که این سازمان رشد تقاضا برای نفت را در این سال‌ها به ترتیب یک و ۲ / ۱ میلیون بشکه در روز برآورد کرده است. این ارقام خود به تنهایی گواه از برآورد این سازمان از ایجاد مازاد عرضه در بازار نفت دارد. مانند سال‌های گذشته و با وجود انتشار گزارش‌هایی از کاهش سرعت رشد تولید آمریکا، اما همچنان این کشور بیشترین رشد تولید را در بین کشورهای غیرعضو اوپک به خود اختصاص خواهد داد. آن‌طور که اداره اطلاعات انرژی آمریکا نشان می‌دهد، تولید نفت این کشور در اولین هفته‌های سال ۲۰۲۰ از مرز ۱۳ میلیون بشکه در روز گذشته است. علاوه بر این به گزارش بلومبرگ، افزایش حفاری‌ها در میادین نفتی این کشور به‌خصوص در حوزه پرمیان نشان می‌دهد که به‌زودی منابع نفتی بیشتری برای تولید در دسترس شرکت‌های نفتی آمریکا قرار خواهد گرفت. اوپک نیز در آخرین گزارش ماهانه خود رشد تولید کشورهای غیرعضو این سازمان را ۳۵ / ۲ میلیون بشکه در روز اعلام کرده که از این مقدار ۴۳ / ۱ میلیون بشکه به آمریکا تعلق دارد.

در این میان، آژانس در گزارش خود تاکید می‌کند توافق نفتی اوپک و غیراوپک برای کاهش عرضه نیز نمی‌تواند مانع ایجاد مازاد عرضه شود. براساس این گزارش، حتی اگر اوپک و متحدانش به‌طور کامل به توافق کاهش تولید پایبند باشند، همچنان این احتمال وجود دارد که شاهد رشد قابل توجه ذخایر نفتی در نیمه نخست سال ۲۰۲۰ باشیم. آژانس متوسط تقاضا برای نفت اوپک در نیمه اول سال ۲۰۲۰ را ۵ / ۲۸ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی می‌کند، درحالی‌که میزان تولید نفت این سازمان

در ماه گذشته میلادی را حدود ۵/۲۹ میلیون بشکه در روز اعلام کرده است. بر این اساس حتی اگر توافق جدید نفتی اوپک و متحدانش به کاهش ۵۰۰ هزار بشکه دیگر از عرضه نفت بینجامد باز بازار با مازاد عرضه مواجه خواهد بود. این درحالی است که توافق نفتی این کشورها در پایان سه ماه اول ۲۰۲۰ انقضا می‌یابد، باید دید که شرایط بازار اوپک پلاس را بار دیگر مجبور به تمدید توافق نفتی خواهد کرد یا خیر؟ بانک یوبی‌اس در آخرین یادداشت خود از شرایط بازار پیش‌بینی کرده است که این گروه مجبور شود توافق کاهش تولید را تا پایان ۲۰۲۰ به امضا برساند.

ذخایر فرآورده؛ نگرانی جدید بازار

آژانس در کنار رشد عرضه به موجودی انبارهای نفتی نیز به‌عنوان یکی از ضربه‌گیرهای بازار نفت در برابر ریسک‌های ژئوپلیتیک اشاره می‌کند. آن‌طور که در گزارش این سازمان آمده است، موجودی انبارهای نفتی کشورهای OECD در حال حاضر ۹ میلیون بشکه بیشتر از متوسط ۵ ساله خود است که در صورت هرگونه شوک عرضه در اثر ریسک‌های ژئوپلیتیک می‌تواند بازار نفت را تامین کند. براساس این گزارش با وجود کاهش ۹/۲ میلیون بشکه‌ای این ذخایر در ماه نوامبر، ذخایر OECD حدود ۲۹۱۲ میلیون بشکه بوده که بالاتر از متوسط ۵ ساله خود است و می‌تواند ۶/۶۰ روز تقاضای نفت این کشورها را تامین کند.

در این میان اما آخرین آمار هفتگی از ذخایر تجاری نفت و فرآورده‌های نفتی آمریکا بر نگرانی‌ها از انباشت نفت در این ذخایر که می‌تواند نشان‌دهنده مازاد عرضه باشد افزوده است. هرچند آمار این سازمان در چهارشنبه هفته گذشته از کاهش ۵/۲ میلیون بشکه‌ای ذخایر تجاری نفت خام این کشور در هفته منتهی به ۱۰ ژانویه مصادف با ۲۰ دی خبر می‌داد اما همزمان رشد قابل توجه موجودی فرآورده‌های میان‌تقطیر و بنزین نگرانی‌ها از وضعیت بازار نفت در این کشور را افزایش داد. آن‌طور که آمار اداره اطلاعات انرژی آمریکا نشان می‌دهد، ذخایر بنزین در این هفته ۷/۶ میلیون بشکه، ذخایر فرآورده‌های میان‌تقطیر ۱/۸ میلیون بشکه و موجودی دیگر سوخت‌های مایع بیش از ۲ میلیون بشکه افزایش یافته است. اما زمانی موضوع نگران‌کننده‌تر می‌شود که بدانیم رشد این ذخایر در دو هفته پیش از آن نیز تکرار شده است. آن‌طور که بلومبرگ گزارش می‌دهد، میزان موجودی فرآورده‌ها ظرف سه هفته بیش از ۴۰ میلیون بشکه افزایش یافته و مجموع ذخایر پترولیومی آمریکا در بیشترین سطح از ماه سپتامبر قرار گرفته است. این موضوع یکی از مهم‌ترین علل شدت گرفتن

افت قیمت نفت در چهارشنبه هفته گذشته است.

اثر متعادل توافق تجاری

امضای فاز اول توافق تجاری آمریکا و چین به افزایش نه چندان قوی قیمت نفت در روزهای پایانی هفته گذشته منجر شد. در کنار سایه نگرانی‌ها از مازاد عرضه بر بازار نفت، پیشخور شدن خبر توافق تجاری در فاز یک و همچنین برآوردها از اینکه این توافق در مرحله کنونی نمی‌تواند چندان به رشد اقتصاد جهانی کمک کند دیگر عوامل کاهش اثرگذاری این خبر در بازار نفت بود. مقامات دو کشور طی دو ماه اخیر بارها از نهایی شدن فاز اول توافق تجاری خبر داده بودند و این یکی از مهم‌ترین عوامل رشد قیمت نفت طی این مدت بود، بنابراین امضای این توافق موضوع جدیدی برای بازار نفت نبود. در این میان انتشار گزارش آژانس یک روز بعد از امضای توافق تجاری که با عدم تغییر در برآورد این سازمان از رشد تقاضا برای سال ۲۰۲۰ خبر می‌داد، نشان از وجود برآوردها از عدم اثرگذاری این توافق داشت. آژانس رشد تقاضا برای ۲۰۲۰ را $۱/۲$ میلیون بشکه و بدون تغییر نسبت به گزارش قبلی خود اعلام کرد. با این حال سازمان‌هایی چون اوپک نیز بودند که این توافق را موجب افزایش تقاضا برای نفت دانستند. اوپک در آخرین گزارش ماهانه خود رشد تقاضا برای نفت در سال ۲۰۲۰ را $۱/۲۲$ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی کرده که ۱۴۰ هزار بشکه بیشتر از گزارش قبلی این سازمان است. اوپک دلیل تغییر در برآورد خود را صلح تجاری اعلام کرده است.

از سوی دیگر جزئیات توافق تجاری حاوی پیامی بود که می‌توانست اثر دوگانه‌ای بر بازار نفت داشته باشد. در این توافق چین تعهد داده است که واردات خود از منابع انرژی آمریکا را طی دو سال آینده به $۵۲/۴$ میلیارد دلار برساند. این به معنای یافتن بازارهای جدید صادراتی برای نفت آمریکا است و می‌تواند به رشد تولیدات این کشور کمک کند. بنابراین علاوه بر اینکه توافق تجاری می‌تواند به عنوان محرکی برای رشد تقاضا برای نفت عمل کند و به عاملی برای رشد قیمت‌ها بدل شود، اما افزایش واردات نفت‌خام چین از این کشور می‌تواند سیگنال افزایش سرعت رشد تولیدات شیل را به همراه داشته باشد. با این حال تحلیل‌ها نشان می‌داد که احتمالاً در بلندمدت تاثیر مثبت توافق تجاری بر بازار نفت بیشتر از تاثیر منفی آن خواهد بود. اول اینکه برخی کارشناسان افزایش واردات چین از منابع انرژی آمریکا در سطح توافق تجاری را غیرعملی می‌دانند، چراکه هزینه بالای واردات از آمریکا که بعد مسافت ایجاد می‌کند،

موجب غیرقابلی شدن نفت و گاز مایع آمریکا در بازار چین در برابر دیگر کشورهای صادرکننده میشود. از سوی دیگر به گفته تحلیلگران حتی یک توافق ضعیف بین واشنگتن و پکن «حداقل» به معنای رفع مهم‌ترین عامل منفی بازار نفت است.